

Stockholm den 8 maj 2006

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Skyddsgrundsdirektivet och svensk rätt (SOU 2006:6) (ärende nummer UD 2006/4724 /MAP)

Svenska avdelningen av Internationella juristkommissionen har fått rubricerade statliga utredning på remiss. Avdelningen har följande synpunkter.

Författningsförslagen

Avdelningen anser att det är oroande, att Sverige har en, i förhållande till övriga Europa, låg andel beslut om flyktingstatus. Avdelningen anser därför att det är särskilt viktigt att poängtera att flyktingskap skall prövas först i de fall där 4 kap. 1 och 2 §§ NUtIL överlappar varandra.

Avdelningen är positiv till utredningens förslag till en anpassning av NUtIL till direktivet genom att ytterligare precisera 4 kap. 1 § andra stycket. Likaså tillstyrker avdelningen en ändring av NUtIL 4 kap. 2 § andra stycket. Dessa ändringar ger ett tydligt fastställande av redan tidigare i praxis förekommande förfarande, vilket leder till ökad rättssäkerhet för den enskilde.

Avdelningen ifrågasätter artikel 8.3 i direktivet och finner utredningens förhållningssätt gentemot denna paragraf riktig. Att på detta sätt legitimera ett vägrat internationellt skydd för någon som inte har ett alternativ, verkar i avdelningens mening ogenomtänkt.

Att förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning skall inrymmas i flyktingbegreppet är enligt avdelningen en ytterst viktig förändring i NUtIL. Att komplettera 4 kap. 2 § NUtIL med en särskild paragraf som motsvarar artikel 15 skulle förtydliga dessa personers rättigheter. Avdelningen motsätter sig inte utredningens förslag att därför också ersätta begreppet skyddsbehövande i övrigt med alternativt skyddsbehövande, för att få en mera korrekt benämning på denna grupp av skyddsbehövande.

Enligt utredningens förslag bör det införas ändringar i den svenska lagtexten genom att det i definitionen av alternativt skyddsbehövande betonas att det vid bedömningen skall tas hänsyn både till ett objektiva och ett subjektiva rekvisit. Detta har redan tidigare varit praxis och det är även så det tolkats i UNHCR:s handbok och att dessutom fastlägga detta i lagtext är helt i linje med avdelningens åsikter. Även den nya, för den enskilde mer förmånliga, formuleringen av beviskravet genom införandet av texten ”grundad anledning att förmoda att

THE INTERNATIONAL COMMISSION OF JURISTS IS A NON-GOVERNMENTAL ORGANISATION WITH CONSULTATIVE STATUS WITH THE UNITED NATIONS, UNESCO AND THE COUNCIL OF EUROPE.

AWARDED THE FIRST EUROPEAN HUMAN RIGHTS PRIZE (1980), THE WATELER PEACE PRIZE (1984), THE ERASMUS PRIZE (1989) AND THE UNITED NATIONS AWARD FOR HUMAN RIGHTS (1993)

utlännningen vid ett återsändande skulle utsättas för en verklig risk att lida allvarlig skada”, anser avdelningen vara betydelsefull för skyddet av den enskilde.

Avdelningen välkomnar förslaget att i lagtext införa en reglering kring upphörande av ställning som alternativt skyddsbehövande. Eventuellt skulle lagrummet kunna ytterligare preciseras. För upphörande av flyktingskap finns tydlig praxis vilket ger en tydlig rättssäkerhet för den enskilde individen. För alternativt skyddsbehövande finns inte samma trygghet och även om subjektiva rekvisit inte kan läggas in, borde möjlighet finnas att i övrigt klargöra reglerna.

Avdelningen stöder förslaget att i lagtext införa det som tidigare endast gått att läsa ur praxis, nämligen att uppehållstillstånd för alternativt skyddsbehövande skall vara permanent eller gälla i minst ett år och vara förnybart.

Avdelning förordar en bestämmelse om att en skyddsstatusförklaring skall införas med samma funktion som flyktingförklaringen. I anknytning till detta skall även betonas vikten av att det, i enlighet med utredningens förslag, införs en bestämmelse om att Migrationsverket är skyldigt att informera flyktingar och alternativt skyddsbehövande om de rättigheter och skyldigheter som är förbundna med beviljad status.

Att processordningen ändras enligt den nya processordningen vid utlänningsärenden är något som avdelningen välkomnar. Avdelningen anser och arbetar för att Statens invandrarverk endast skall ha rätt att fatta positiva beslut i asylärenden medan övriga asylärenden skall prövas av länsrätt, asylärenden skall kunna överklagas till kammarrätt och regeringsrätten. Avdelningen anser vidare att asylsökande skall ha rätt till offentligt biträde i asylärenden från det att fråga om avvisning eller utvisning aktualiseras. Det är även viktigt från avdelningens sida att poängtera att rätten att söka asyl såsom den utformats i Genèvekonventionen och 1967 års tilläggsprotokoll inte får begränsas med hänvisning till medborgarskap i EU-land eller annan nationalitet.

Övrigt

Avdelningen anser att det är ytterst viktigt att familjemedlemmar till flyktingar och alternativt skyddsbehövande ges sådana rättigheter att familjerna inte splittras. Splittring av dessa familjer skulle få förödande konsekvenser då familjen kan ge det stöd och trygghet som människor på flykt har ett extra stort behov av. Avdelningen betonar betydelsen av de bestämmelser i NUTIL som säkrar detta. Även lagregleringarna kring underåriga utan medföljande vuxen är ytterst viktiga.

När det kommer till regleringen kring flyktingars tillträde på arbetsmarknaden är det viktigt att poängtera att denna rättighet är viktig även ur ett integrationspolitiskt perspektiv.

Avdelningen vill framhålla vikten av att det av regeringskansliet utarbetade förslaget till lag om hälso- och sjukvård samt tandvård för asylsökande m.fl. verkligen genomförs i praktiken och inte bara blir välklingande ord. Avdelningen vill även föra fram betydelsen av att även gömda flyktingar bör ha rätt till akutsjukvård samt medicinskt motiverad vård där deras hälsotillstånd annars riskerar att försämrats. Avdelningen anser även att gravida kvinnor bör ha rätt att föda barn på sjukhus utan att behöva stå för hela den faktiska kostnaden för vården. Det borde enligt Avdelningens mening i dessa situationer erbjudas vård enligt samma villkor som för dem som vistas lagligt i landet.

Avdelningen anser att det är mycket viktigt att det i NUtIL:s bestämmelser införs i princip samma detaljrikedom som i direktivet. I flera delar uppmanar utredningen till detta, vilket välkomnas av Avdelningen.

Detta yttrande som avges på Styrelsens vägnar har utarbetats av Malin Wiklund.

Information kan lämnas av Farzaneh Dehdari tel. 30 11 19.